

Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи розроблені відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та наказу МОНмолодьспорту від 13.04. 2011 року № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», зареєстрованого у Міністерстві юстиції від 11.05. 2011 року № 566/19304.

Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи набувають чинності поетапно:

- у 5 класах загальноосвітніх навчальних закладів – з 2013/14 навчального року;
- у 6 класах загальноосвітніх навчальних закладів – з 2014/15 навчального року;
- у 7 класах загальноосвітніх навчальних закладів – з 2015/16 навчального року;
- у 8 класах загальноосвітніх навчальних закладів – з 2016/17 навчального року;
- у 9 класах загальноосвітніх навчальних закладів – з 2017/18 навчального року.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою.

Природознавство

При оцінюванні навчальних досягнень з природознавства враховується:

- засвоєння на рівні вимог навчальної програми знань про об'єкти, і процеси, що відбуваються у природі, сформованість понять про системи живої і неживої природи;
- правильність, науковість, логічність і доказовість викладу матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність вживання природознавчої термінології;
- ступінь самостійності відповіді;

- сформованість загальноосвітніх, специфічних, інтелектуальних умінь та навичок спостереження, опису, експерименту, роботи з додатковими та інформаційно-комунікаційними джерелами, роботи в малій групі співробітництва.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя розпізнає і називає окремі тіла і явища природи
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя називає окремі факти, програмового матеріалу; користуючись підручником знаходить визначення наукових понять
	3	Учень (учениця) за допомогою вчителя (підручника) називає окремі факти, уявлення, наводить приклади окремих тіл і явищ природи, фрагментарно описує їх; робота в малій групі співробітництва потребує активізації та контролю
Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує тіла і явища природи; за допомогою вчителя знаходить необхідну інформацію у підручнику (зошиті) для виконання елементарного завдання; за допомогою інших виконує завдання у малій групі співробітництва
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, допускаючи неточності у визначенні та формулюванні правил і означень; описує тіла та явища природи за типовим планом, допускаючи неточності; проводить спостереження, за допомогою вчителя виконує досліди та описує їх результати
	6	Учень (учениця) відтворює основні положення навчального матеріалу, характеризує тіла і явища природи з незначними неточностями; досліди проводить з допомогою вчителя, не пояснюючи їх результатів; за вказівкою виконує завдання у малій групі співробітництва
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу з незначними порушеннями послідовності; розкриває властивості тіл і явищ природи, допускаючи неточності; пояснює відповідь прикладами з підручника; за зразком виконує завдання; проводить та описує природничо-наукові спостереження; самостійно проводить досліди, описує їх результати

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	8	<p>Учень (учениця) самостійно послідовно відтворює навчальний матеріал з окремими неточностями; з допомогою вчителя формулює висновки, аналізує, встановлює найсуттєвіші зв'язки і залежність між тілами живої і неживої природи, явищами, фактами, процесами; застосовує отримані знання у стандартних ситуаціях; проводить досліди, пояснює їх суть; виконує завдання у малій групі співробітництва</p>
	9	<p>Учень (учениця) вільно відтворює навчальний матеріал, для пояснення використовує загальновідомі докази; застосовує знання у стандартних ситуаціях, при виконанні практичних робіт і завдань, проведенні досліджень; аналізує та систематизує інформацію; проводить досліди в школі та вдома, пояснює та оформляє їх результати; знаходить необхідну інформацію в довідкових виданнях</p>
Високий	10	<p>Учень (учениця) усвідомлено відтворює навчальний матеріал; аргументовано пояснює свої відповіді на прикладах з підручника та власного досвіду; аналізує і розкриває суть явищ природи; узагальнює та систематизує інформацію на основі вивчених закономірностей і понять, робить висновки; вміє працювати зі схемами, малюнками, картографічним матеріалом, атласами-визначниками; здійснює природничо-наукові спостереження, проводить дослідження, обґрунтовано пояснює їх результати та застосовує у практичній діяльності; усвідомлено використовує вивчену природничо-наукову лексику в самостійних усних повідомленнях</p>
	11	<p>Учень (учениця) має глибокі знання про різноманіття тіл і явищ природи; встановлює зв'язки з раніше вивченим; розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей; аргументовано використовує отримані знання у різних ситуаціях; проводить досліди, зіставляє їх результати; усвідомлює значення та висловлює власне ставлення до охорони навколишнього середовища; вміє знаходити, аналізувати й застосовувати додаткову природознавчу інформацію; організовує роботу у малій групі співробітництва</p>
Високий	12	<p>Учень (учениця) має системні, міцні знання про закономірності природи та місце людини у ній, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; вміє самостійно</p>

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
		аналізувати, оцінювати, узагальнювати природознавчий матеріал; самостійно проводить природничо-наукові спостереження, досліди, вимірювання, оформляє результати; вміє користуватися лабораторним обладнанням, вимірювальними і збільшувальними приладами; застосовує знання про природу в повсякденному житті, оцінює рівень безпеки навколишнього середовища як сфери життєдіяльності; бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; уміє приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення

Біологія

При оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з біології враховується:

- рівень оволодіння біологічними ідеями, що становлять важливу складову загальнолюдської культури;
- обсяг відтворення знань, рівень розуміння навчального матеріалу;
- самостійність суджень, систематизація та глибина знань;
- дієвість знань, уміння застосовувати їх у практичній діяльності з метою розв'язування практичних задач;
- уміння робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності;
- рівень оволодіння практичними уміннями та навичками спостереження та дослідження природи.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з біології здійснюються за характеристиками, наведеними в таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) розпізнає і називає окремі біологічні об'єкти

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) називає окремі ознаки біологічних об'єктів; наводить елементарні приклади біологічних об'єктів
	3	Учень (учениця) відтворює окремі факти; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) характеризує окремі ознаки біологічних об'єктів; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді (наприклад так або ні); допускає суттєві біологічні помилки
Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих біологічних понять, неповну характеристику загальних ознак біологічних об'єктів, допускаючи несуттєві біологічні помилки
	5	Учень (учениця) відповідаючи на запитання вчителя відтворює основний зміст навчального матеріалу; характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, дає визначення окремих біологічних понять, описує біологічні об'єкти за планом, допускаючи несуттєві біологічні помилки; проводить та описує спостереження; за допомогою вчителя виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; за допомогою вчителя розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
	6	Учень (учениця) самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, відповідає на окремі запитання; частково пояснює відповідь прикладами, що наведені у підручнику; у цілому правильно вживає біологічні терміни; характеризує будову та функції окремих біологічних об'єктів за планом з незначними неточностями; за зразком розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює основну частину навчального матеріалу, використовуючи необхідну термінологію; розкриває суть біологічних понять, допускаючи у відповідях неточності; за визначеними ознаками порівнює біологічні об'єкти та явища; виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; з допомогою вчителя формулює висновки

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; порівнює біологічні об'єкти, явища і процеси живої природи, встановлює відмінності між ними; пояснює причинно-наслідкові зв'язки; застосовує отримані знання у стандартних ситуаціях; розв'язує типові біологічні вправи і задачі користуючись алгоритмом
	9	Учень (учениця) вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання; аналізує інформацію, за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові біологічні вправи і задачі; використовує знання у стандартних ситуаціях; виправляє помилки; уміє працювати зі схемами, графіками, малюнками, таблицями, атласами-визначниками, натуральними біологічними об'єктами та їх моделями; виконує прості біологічні дослідження та пояснює їх результати; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до живої природи
Високий	10	Учень (учениця) логічно та усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; розкриває суть біологічних явищ, процесів, пояснює відповіді прикладами; дає порівняльну характеристику біологічним об'єктам і явищам з визначенням подібності й відмінності; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; виявляє ставлення й готовність реагувати відповідно до засвоєних ціннісних орієнтацій
	11	Учень (учениця) виявляє міцні й глибокі знання з біології у межах програми; самостійно аналізує і розкриває закономірності живої природи, пояснює прикладами, що ґрунтуються на власних спостереженнях; дає порівняльну характеристику біологічним явищам з поясненням причин подібностей й відмінностей; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; визначає можливості практичного застосування результатів дослідження; виявляє переконання і активно проявляє ціннісні орієнтації, здійснюючи вибір завдань і рішень

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Високий	12	Учень (учениця) виявляє системні знання з біології, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує біологічні явища і процеси, виявляє особисту позицію щодо них; використовує знання з інших предметів для виконання ускладнених завдань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання, приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення, бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань

Оцінювання лабораторних і практичних робіт

При оцінюванні лабораторних і практичних робіт враховується:

- обсяг виконання завдань роботи;
- наявність помилок, їх кількість;
- оформлення роботи (порядок оформлення, виконання рисунків біологічних об'єктів, охайність тощо);
- для лабораторних робіт наявність і зміст висновків (відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність тощо);
- для практичних робіт наявність і зміст звіту про роботу;
- рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків (написання звіту).

Таблиця 2

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) розпізнає і називає окремі біологічні об'єкти
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) називає окремі ознаки біологічних об'єктів; наводить елементарні приклади біологічних об'єктів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Середній	3	Учень (учениця) відтворює окремі факти; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) характеризує окремі ознаки біологічних об'єктів; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді (наприклад так або ні); допускає суттєві біологічні помилки
	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих біологічних понять, неповну характеристику загальних ознак біологічних об'єктів, допускаючи несуттєві біологічні помилки
	5	Учень (учениця) відповідаючи на запитання вчителя відтворює основний зміст навчального матеріалу; характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, дає визначення окремих біологічних понять, описує біологічні об'єкти за планом, допускаючи несуттєві біологічні помилки; проводить та описує спостереження; за допомогою вчителя виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; за допомогою вчителя розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
Достатній	6	Учень/учениця самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, відповідає на окремі запитання; частково пояснює відповідь прикладами, що наведені у підручнику; у цілому правильно вживає біологічні терміни; характеризує будову та функції окремих біологічних об'єктів за планом з незначними неточностями; за зразком розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі
	7	Учень/учениця самостійно відтворює основну частину навчального матеріалу, використовуючи необхідну термінологію; розкриває суть біологічних понять, допускаючи у відповідях неточності; за визначеними ознаками порівнює біологічні об'єкти та явища; виконує прості біологічні дослідження та описує їх результати; з допомогою вчителя формулює висновки
	8	Учень/учениця самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; порівнює біологічні об'єкти, явища і процеси живої природи, встановлює відмінності між ними; пояснює

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
		<p>причинно-наслідкові зв'язки; застосовує отримані знання у стандартних ситуаціях; розв'язує типові біологічні вправи і задачі користуючись алгоритмом</p>
	9	<p>Учень/учениця вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання; аналізує інформацію, за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує типові біологічні вправи і задачі; використовує знання у стандартних ситуаціях; виправляє помилки; уміє працювати зі схемами, графіками, малюнками, таблицями, атласами-визначниками, натуральними біологічними об'єктами та їх моделями; виконує прості біологічні дослідження та пояснює їх результати; виявляє емоційно-ціннісне ставлення до живої природи</p>
Високий	10	<p>Учень/учениця логічно та усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; розкриває суть біологічних явищ, процесів, пояснює відповіді прикладами; дає порівняльну характеристику біологічним об'єктам і явищам з визначенням подібності й відмінності; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; виявляє ставлення й готовність реагувати відповідно до засвоєних ціннісних орієнтацій</p>
	11	<p>Учень/учениця виявляє міцні й глибокі знання з біології у межах програми; самостійно аналізує і розкриває закономірності живої природи, пояснює прикладами, що ґрунтуються на власних спостереженнях; дає порівняльну характеристику біологічним явищам з поясненням причин подібностей й відмінностей; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; визначає можливості практичного застосування результатів дослідження; виявляє переконання і активно проявляє ціннісні орієнтації, здійснюючи вибір завдань і рішень</p>
	12	<p>Учень/учениця виявляє системні знання з біології, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує біологічні явища і процеси, виявляє особисту позицію щодо них; використовує знання з інших предметів для</p>

<p>Рівні навчальних досягнень</p>	<p>Бали</p>	<p>Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)</p> <p>виконання ускладнених завдань; знаходить та використовує додаткові джерела інформації для виконання навчального завдання; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання, приймати рішення, аргументувати власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення, бере участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань</p>
--	--------------------	---

Хімія

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з хімії є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відображаються загальнопредметні компетентності, набуті учнями в процесі навчання.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень учнів, що оцінюються за 12-бальною шкалою.

Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з хімії враховується:

–

оволодіння хімічною мовою як засобом відображення знань про речовини і хімічні явища;

– рівень засвоєння теоретичних знань;

– сформованість експериментальних умінь, необхідних для виконання хімічних дослідів, передбачених навчальною програмою;

– здатність учнів застосовувати набуті знання на практиці;

– уміння розв'язувати розрахункові задачі.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за характеристиками, наведеними в таблицях.

Оцінювання теоретичних знань

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) розпізнає деякі хімічні об'єкти (хімічні символи, формули, явища, посуд тощо) і називає їх (на побутовому рівні)
	2	Учень (учениця) описує деякі хімічні об'єкти за певними ознаками
	3	Учень (учениця) має фрагментарні уявлення з предмета вивчення і під керівництвом вчителя може відтворити окремі його частини
Середній	4	Учень (учениця) відтворює деякі факти, що стосуються хімічних сполук і явищ
	5	Учень (учениця) відтворює окремі частини навчального матеріалу, дає визначення основних понять
	6	Учень (учениця) послідовно відтворює значну частину навчального матеріалу

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Достатній	7	Учень (учениця) відтворює навчальний матеріал, наводить приклади, з допомогою вчителя порівнює хімічні об'єкти
	8	Учень (учениця) логічно відтворює фактичний і теоретичний навчальний матеріал, застосовує знання в стандартних умовах, порівнює, класифікує хімічні об'єкти
	9	Учень (учениця) володіє знаннями основоположних хімічних теорій і фактів, наводить приклади на підтвердження цього, аналізує інформацію, робить висновки
Високий	10	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання на практиці, узагальнює й систематизує інформацію, робить аргументовані висновки
	11	Учень (учениця) володіє засвоєними знаннями і використовує їх у нестандартних ситуаціях, встановлює зв'язки між явищами; самостійно знаходить, оцінює і використовує інформацію з різних джерел згідно з поставленим завданням; робить узагальнювальні висновки
	12	Учень (учениця) має системні знання з предмета, аргументовано використовує їх, у тому числі в проблемних ситуаціях; аналізує додаткову інформацію; самостійно оцінює явища, приймає рішення, висловлює судження, пов'язані з речовинами та їх перетвореннями

Оцінювання практичних робіт

Рівні навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень учнів
Початковий	Учень (учениця) знає правила безпеки під час проведення практичних робіт, виконує найпростіші хімічні досліди під керівництвом вчителя
Середній	Учень (учениця) складає прилади; з допомогою вчителя виконує окремі хімічні досліди згідно з інструкцією, описує хід виконання дослідів
Достатній	Учень (учениця) самостійно виконує практичні роботи згідно з інструкцією, описує спостереження, робить висновки
Високий	Учень (учениця) виконує хімічні експерименти, раціонально використовуючи обладнання і реактиви; описує поетапні

Рівні навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень учнів
	спостереження; складає звіт, що містить обґрунтовані висновки; виконує експериментальні задачі за власним планом

Оцінювання розв'язування розрахункових задач

Рівні навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень учнів
Початковий	Розв'язування задач не передбачене
Середній	Учень (учениця) складає скорочену умову задачі; робить обчислення лише з готовою формулою
Достатній	Учень (учениця) наводить потрібні формули речовин і рівняння реакцій; розв'язує задачі, користуючись алгоритмом
Високий	Учень (учениця) самостійно і раціонально розв'язує задачі; розв'язує комбіновані задачі

Основи здоров'я

Предмет «Основи здоров'я» має головну мету – розвивати в учнів здоров'язбережувальну компетентність: набувати знань про здоров'я і безпеку, розвивати навички безпечної поведінки для життя і здоров'я, набувати досвіду здорового і безпечного способу життя, формувати в учнів ціннісне ставлення до власного життя і здоров'я.

Тому при оцінюванні навчальних досягнень учнів необхідно враховувати володіння ними здоро'язбережувальними компетенціями, що виражаються у дієвості знань, умінь і навичок, мотивацій до здорового і безпечного способу життя та його дотримання.

В основу оцінювання навчальних досягнень учнів покладено об'єкти і характеристики навчальних досягнень учнів, які адекватно відображають рівень оволодіння ними здоров'язбережувальними компетенціями. Їх перелік наведено у таблиці.

Об'єкт оцінювання	Характеристики навчальних досягнень
1. Знання	Називає (елементи, складові, принципи, предмети, явища щодо здоров'я і безпеки, способи здоров'язбережувальної діяльності)
	Пояснює (деталізує, доводить, аргументує свою відповідь)
	Аналізує (виділяє істотні ознаки предметів і явищ, основні елементи і складники, встановлює функціональні і причиново-наслідкові зв'язки щодо здоров'я і безпеки)
	Оцінює (порівнює варіанти фактів, уявлень, понять щодо здоров'я та безпеки; визначає їх переваги і недоліки; обирає відповідні критерії для упорядкування цих варіантів)
2. Уміння і навички	Відтворює (у стандартних ситуаціях виконує дії, які складають відповідні здоров'язбережувальні уміння і навички)*
	Застосовує (демонструє здатність застосовувати здоров'язбережувальні уміння і навички у частково змінених ситуаціях; виявляє здатність творчо мислити, аналізувати і оцінювати нові/частково змінені ситуації, адекватно застосувати здоров'язбережувальні уміння і навички в ситуаціях, передбачених програмою і частково змінених)
	Розвиває (характеризує здатність визначати конкретні цілі, встановлювати пріоритети, складати план дій, налаштовуватися на успіх, наполегливо удосконалювати навички, сприятливі для здоров'я і безпеки)

3. Мотивація	Позитивні ставлення (демонструє усвідомлення цінності і переваг здорового і безпечного способу життя для себе та оточуючих)
	Позитивні наміри (демонструє психологічну налаштованість на дотримання правил здорового способу життя і безпечної життєдіяльності)
	Рішучість (демонструє усвідомлення учнем необхідності докладання особистих зусиль; його послідовність і наполегливість у реалізації позитивних намірів щодо здоров'я та безпечної життєдіяльності)
4. Реальна поведінка (діяльність у конкретних ситуаціях)	Здоров'язбережувальна (дотримується правил здорового і безпечного способу життя особисто)
	Адвокаційна (сприяє залученню до здорового і безпечного способу життя інших; характеризує активну і соціально спрямовану життєву позицію учня, його здатність пропагувати, переконувати, підтримувати інших)

** Перелік базових умінь і навичок з основ здоров'я має місце у чинній програмі предмета «Основи здоров'я».*

Для визначення конкретного бала, окрім вищенаведених, додатково враховуються такі чинники: зовнішня допомога (повна підтримка вчителя, часткова допомога вчителя, самостійне виконання завдань, творче виконання завдань) і повнота оволодіння учнем навчальним матеріалом (елементи програми, фрагменти програми, програмовий обсяг, діяльність поза межами програмових вимог).

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за характеристиками, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень та їх узагальнені ознаки	Бали	Характеристики навчальних досягнень
Початковий ☐ Знання: Називає	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя називає окремі факти і уявлення програмового матеріалу; потребує постійної активізації та контролю
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя та з використанням

<p>Відтворює ☐</p> <p>Уміння: Відтворює елементи</p>	3	<p>підручника, наочності називає окремі факти, характеризує окремі уявлення програмового матеріалу; за керівництвом і повною допомогою вчителя відтворює окремі дії здоров'язберезувальних навичок, копіює їх; потребує активізації та контролю</p> <p>Учень (учениця) користуючись підручником, наочною називає окремі факти, уявлення, відтворює їх зміст, але не розкриває їх сутності; за безпосередньою допомогою вчителя відтворює окремі дії здоров'язберезувальних навичок; потребує активізації та контролю</p>
<p>Середній ☐ Знання: Називає Відтворює Пояснює</p>	4	<p>Учень (учениця) з використанням підручника і наочності фрагментарно називає і відтворює уявлення та елементарні поняття; за незначної допомоги вчителя відтворює за зразком окремі дії здоров'язберезувальних навичок; виявляє ознаки позитивного ставлення до здоров'я і безпеки в окремих ситуаціях; епізодично виконує окремі правила здорового способу життя; потребує стимулювання вчителя</p>
<p>☐</p> <p>Уміння: Відтворює Частково застосовує</p>	5	<p>Учень (учениця) з використанням підручника і наочності відтворює уявлення та елементарні поняття; за допомогою вчителя частково пояснює свою відповідь; за зразком самостійно відтворює окремі дії здоров'язберезувальних навичок; виявляє позитивне ставлення до здоров'я і безпеки; дотримується окремих правил здорового способу життя; потребує стимулювання вчителя</p>
<p>☐</p> <p>Мотивація: Позитивні ставлення</p> <p>☐</p> <p>Реальна поведінка: Частково здоров'язбережувальна</p>	6	<p>Учень (учениця) самостійно відтворює уявлення і поняття, за незначної допомоги вчителя розкриває їх сутність; за підтримки вчителя називає правила поведінки у стандартних ситуаціях; за допомогою вчителя у стандартних ситуаціях відтворює здоров'язбережувальні навички; виявляє позитивне ставлення до здоров'я і безпеки; несистематично дотримується основних правил здорового способу життя; потребує стимулювання вчителя</p>
<p>Достатній ☐ Знання: Називає Пояснює</p>	7	<p>Учень (учениця) за незначної допомоги вчителя відтворює знання в програмовому обсязі, пояснює сутність уявлень і понять; за допомогою вчителя аналізує ситуації, передбачені програмою; за допомогою вчителя застосовує здоров'язбережувальні уміння і</p>

<p>Аналізує ☐☐ Умінн я: Відтворює Застосовує</p>		<p>навчки за аналогією у стандартній ситуації; за спонукую вчителя висловлює оцінні судження про стан власного здоров'я і власну поведінку в ситуаціях, передбачених програмою; дотримується основних правил здорового способу життя</p>
<p>☐☐ Мотив ація: Позитивні ставлення Позитивні наміри ☐☐ Реаль на поведінка :</p>	8	<p>Учень (учениця) самостійно відтворює програмовий зміст матеріалу, пояснює відповіді прикладами з підручника; за допомогою вчителя аналізує ситуації, передбачені програмою, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між складовими здоров'я та природними і соціальними чинниками; за незначної допомоги вчителя застосовує здоров'язбережувальні уміння і навчки у стандартних ситуаціях; висловлює оцінні судження про стан власного здоров'я і власну поведінку в ситуаціях, передбачених програмою; дотримується основних правил здорового способу життя</p>
<p>Здоров'язб е- режувальн а</p>	9	<p>Учень (учениця) самостійно відтворює програмовий матеріал, аргументовано пояснює його на прикладах з підручника та власного досвіду; аналізує причинно-наслідкові зв'язки на програмовому змісті матеріалу; самостійно застосовує здоров'язбережувальні уміння і навчки у стандартних ситуаціях; виявляє позитивні наміри щодо власного здоров'я і власної поведінки в ситуаціях, передбачених програмою; дотримується правил здорового способу життя</p>
<p>Високий ☐ Знання: Називає Пояснює Аналізує Оцінює ☐ Уміння: Відтворює Застосовує Розвиває</p>	10	<p>Учень (учениця) самостійно відтворює зміст навчального матеріалу, аргументовано пояснює свої відповіді на прикладах із життя; за незначної допомоги вчителя аналізує нестандартні ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить висновки; за підтримки вчителя оцінює різну інформацію щодо здоров'я і безпеки, несистематично користується додатковими джерелами інформації за окремими темами; за незначної допомоги вчителя застосовує здоров'язбережувальні уміння і навчки в нестандартних ситуаціях; виявляє позитивні наміри щодо власного здоров'я і власної поведінки в нестандартних ситуаціях; дотримується правил здорового способу життя</p>
<p>☐</p>	11	<p>Учень (учениця) оперує програмовим матеріалом, пояснює, аналізує й оцінює значимість набутих знань для власного здоров'я; аналізує нестандартні ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить висновки, пропонує варіанти обґрунтованих рішень;</p>

Мотивація: Позитивні ставлення Позитивні наміри Рішучість		оцінює різну інформацію щодо здоров'я і безпеки, користується додатковими джерелами інформації; самостійно застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички в нестандартних ситуаціях; виявляє наполегливість і рішучість щодо власного здоров'я і власної поведінки в нестандартних ситуаціях; дотримується правил здорового способу життя, переконує інших вести здоровий спосіб життя
☐ ☐ Реальна поведінка: Здоров'я збережувальна Адвокаційна	12	Учень (учениця) оперує програмовим матеріалом, пояснює, аналізує й оцінює значимість набутих знань для власного здоров'я і для здоров'я інших; аналізує нестандартні ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між складовими здоров'я та його чинниками, робить висновки, узагальнення, самостійно приймає обґрунтовані рішення; оцінює різну інформацію щодо здоров'я і безпеки, поширює інформацію, отриману з додаткових джерел; застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички в нестандартних ситуаціях з елементами творчості; виявляє наполегливість і рішучість щодо власного здоров'я та здоров'я інших, власної поведінки та поведінки інших у нестандартних ситуаціях; дотримується правил здорового способу життя, залучає інших до здорового способу життя

Оцінка з основ здоров'я має бути інструментом підтримки і заохочення на досягнення позитивних змін у знаннях, уміннях, мотиваціях і реальній поведінці (учителю потрібно пам'ятати, що в початковій школі навчальні досягнення учнів з основ здоров'я не підлягають оцінюванню). Тому необхідно позитивно оцінювати кожний крок учня (учениці), спрямований на:

- 1) підвищення рівня знань про здоров'я і безпеку життєдіяльності, здоровий спосіб життя, уміння використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я;
- 2) набуття умінь і навичок, що сприяють підвищенню рівня фізичної, соціальної, духовної та психічної складових здоров'я;
- 3) позитивне ставлення до здоров'я і дотримання правил здорового і безпечного способу життя.